

Vennetjenester og sort arbejde ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Sort arbejde har gennem mange år været i SKAT's søgelys. Men der er tilsyneladende lang vej igen, før det sorte arbejde forsvinder - om nogensinde.

Rockwoll Fonden har i en årrække defineret sort arbejde som produktive – og i sig selv lovlige – økonomiske aktiviteter, der burde beskattes, men som ikke bliver det på lovlige vis, fordi køber og sælger er enige om ikke at fortælle skattevæsenet om dem.

SKAT anvender en lignende afgrænsning og taler om sort arbejde hos borgerne, når borgere uden for egentlig virksomhedsregi bevidst udfører arbejde (og handler), hvor både køber og sælger er enige om, at sælger ikke opgiver indtægten til SKAT. Sagen er helt enkelt - som SKAT beskriver det - at køber og sælger deler den sparede skat og moms "i porten".

De lovlige vennetjenester og det ulovlige sorte arbejde drejer sig i princippet om samme ydelser, men har vidt forskellige skattemæssige konsekvenser for parterne.

Vennetjenester

I 2012 blev indført særlige regler om vennetjenester, der skulle bidrage til at markere grænsen mellem på den ene side de lovlige, "skattefrie" vennetjenester og det ulovlige sorte arbejde, der burde skatte- og afgiftsberigtiges. Reglerne er nærmere omtalt i Spørg om Penge den 16. juni 2012.

Offentliggjort d. 30. juli 2016

Reglerne om vernetjenester indebærer, at private ikke skal beskattes af værdien af sædvanlige ydelser, der udføres i og omkring hjemmet som et udslag af almindelig hjælp-somhed, gavmildhed eller socialt engagement (familie- og vernetjenester).

Det er efter loven klare betingelser for at undgå beskatning, at ydelserne:

1. ikke har kommerciel karakter
2. ikke indgår i organiseret byttehandel
3. Ikke består i forud aftalt udveksling af ydelser, og
4. ikke inkluderer betaling med kontanter eller andre likvide midler

Er betingelserne ikke opfyldt, er værdien af ydelsen, f.eks. børnepasning, træfældning m.v., skattepligtig for modtageren.

Særregler for unge og pensionister

Til reglerne om vernetjenester følger der særlige regler for unge under 16 år og pensionister.

Unge under 16 år er således ikke skattepligtige af indkomst modtaget som betaling for arbejde for private udført i eller i tilknytning til deres private hjem.

Pensionister skal på lignende vis ikke svare skat af de første 10.500 kr. (2016), som pensionisten tjener ved arbejde for private udført i eller i tilknytning til den private hjem. For pensionister er det en betingelse, at arbejdet ikke udføres som et led i erhvervs-mæssig virksomhed eller indberettes af køberen efter BoligJob-ordningen.

Hushjælp

For privatpersoner har det også interesse, at arbejdsgiveren, dvs. privatpersonen, ikke skal indeholde A-skat vedrørende løn m.v. til hushjælp og anden medhjælp i privat hus-holdning, eksempelvis au pair piger. Hushjælpen skal selv selvangive beløbet på samme vis som al anden indkomst. Der er altså ikke tale om overtrædelse af skattelovgivningen, hvis hushjælpen modtager løn m. v. uden at arbejdsgiveren indberetter dette til SKAT.

Offentliggjort d. 30. juli 2016

Sort arbejde

Tilbage står udvekslingen af de varer og tjenesteydelser, der falder under kategorien ”sort arbejde”.

Rockwool fonden, der gennem en årrække har undersøgt omfanget af sort arbejde, opgjorde i fondens seneste undersøgelse fra marts 2016 omfanget af sort arbejde hos borgere til ca. 31 mia. kr.

Der er tale om et fald på 14 mia. kr. fra 2012 til 2014. Men de samfundsøkonomiske konsekvenser er fortsat mærkbare. Det er således, om end med nogen usikkerhed, SKAT’s vurdering, at omfanget af det sorte arbejde medfører en manglende skattebetaling på godt 5 mia. kr.

Både Folketinget og Skatteministeriet som ressortministerium har gennem mange år udfoldet bestræbelser på at begrænse sort arbejde gennem lovgivning, vejlednings- og kontrolforanstaltninger, holdningsbearbejdelse m.v. Eksempelvis er sort økonomi i videre forstand og herunder sort arbejde, et ”fast punkt på dagsordenen” i SKAT’s plan for årets kontrolaktiviteter.

Konsekvenser for sælgere

Undlader en sælger at afregne skatter og moms vedrørende indkomsten fra salg af varer eller tjenesteydelser, f.eks. tømrersvenden, der bygger carporte sort i fritiden, vil sælgere blive straffet for skattesvig, hvis myndighederne kan løfte bevisbyrden for, at der er sket skatteunddragelse. Sådanne sager rejses med mellemrum og fører ofte til domfældelse.

Konsekvenser for købere

Som med stjæleren og hæleren må det vel konstateres, at sort arbejde kun eksisterer, fordi der er en efterspørgsel på sort arbejde.

Offentliggjort d. 30. juli 2016

Særligt for privatpersoner kan der da også være en del penge at spare ved at benytte sort arbejdskraft. De fleste, der har modtaget en regning fra en håndværker med specifikation af arbejds løn, kørselstillæg, moms, miljøafgifter etc. etc., har da måske også på et eller andet tidspunkt overvejet et alternativt regnestykke, hvor samme arbejdsopgave ”kun” afregnes med en timesats for en svendetime eller mindre.

Det vakte da også en del opmærksomhed, da skatteministeren som svar på et spørgsmål fra Folketingets Skatteudvalg fornylig oplyste, at der på intet tidspunkt i de seneste mange årtier var fældet dom over private købere af sort arbejde.

Købere kan ganske vist efter gældende regler dømmes for medvirken til skattesvig, hvis myndighederne kan bevise, at den private køber vidste eller burde vide, at sælgeren af sort arbejde ville unddrage skat eller moms.

I Skatteministerens besvarelse blev supplerende oplyst, at eftersom det ikke er ulovligt at gøre en god handel, er det vanskeligt i mangel af anden dokumentation at løfte bevisbyrden for, at køber ikke er i god tro. Dette var således efter ministerens opfattelse formentlig årsagen til, at der i årtier ikke har været straffesager, hvor en privat køber er blevet idømt straf for at aftage sort arbejde.

Videre blev i denne sammenhæng oplyst, at bevisproblemerne i disse sager bl.a. var baggrunden for, at der i 2012, som led i indsatsen mod sort arbejde, blev indført en bestemmelse om, at betalingen for privates køb af varer og tjenesteydelser på over 10.000 kr. skal ske digitalt, eller at købet efterfølgende skal indberettes til SKAT, således at der findes et digitalt revisionsspor. Såfremt den private køber undlader dette, vil køber risikere solidarisk hæftelse for sælgers manglende betaling af skat og moms. Dette indebærer, at SKAT kan kræve den manglende skat og moms hos køberen, der herefter selv må inddrive beløbet hos håndværkeren.

At der i høj grad er tale om bevisproblemer – og kun i mindre omfang købere, der i god tro køber varer eller tjenesteydelser til en fordelagtig, men ikke mistænkelig lav pris – understøttes af Rockwool Fondens undersøgelser. Forskningsenheden under Rockwool Fonden kunne således konstatere, at 95 pct. af de personer i en spørgeundersøgelse, der

Offentliggjort d. 30. juli 2016

havde udført sort arbejde mod kontant betaling, mente, at handlen indeholdt en gensidig viden om, at arbejdet blev udført sort.

Prissætningen på den ”sorte ydelse” kan måske i nogle tilfælde føre frem til, at køberen antager, at der betales en ”hvid pris” for arbejdet. Men faktureringen og selve betalingsmåden kan også bidrage til, at køber må være klar over, at der er tale om sort arbejde. De fleste købere ved vist udmærket, at en kontant betaling ikke er ”helt efter bogen”, når der samtidig ikke foreligger en faktura med angivelse af arbejds løn og eventuelt materialeforbrug, moms, og bankkonto til elektronisk overførsel af betalingen.

Det kan således være ganske svært at få øje på forskellen mellem denne situation og tilfælde, hvor designermøbler udbydes til salg på nettet eller på et værtshus til en yderst favorabel pris.

En regelstramning synes her på sin plads.

Og under alle omstændigheder er det en god ide, at den lovlydige borger gemmer fakturaer samt dokumentation for betaling i nogle år, også selv om der er tale om arbejdsopgaver vedrørende private aktiver, f.eks. reparation af taget på ejerboligen.

— o —